

Seat No. _____

HAP-1901260101051901
B. A. (Sem. V) (CBCS) (W.E.F.2019)
Examination
June - 2023
Sociology : Paper-16
(Population & Society)
(New Course)

Time : 2½ Hours / Total Marks : 70

સૂચના : બધા પ્રશ્નોના જવાબ આપો.

1	સ્થળાંતરનો અર્થ આપી, તેના કારણો સમજાવો.	14
	અથવા	
1	વસ્તી અને સમાજ વચ્ચેનો સંબંધ સમજાવો.	14
2	જન્મદરનો અર્થ આપી, ભારતમાં ઉંચા જન્મદરના કારણો સમજાવો.	14
	અથવા	
2	વસ્તી ઉપર થતી સામાજિક વિકાસની અસરો સમજાવો.	14
3	મૃત્યુદરનો અર્થ આપી, ભારતમાં મૃત્યુદરના કારણો સમજાવો.	14
	અથવા	
3	માલ્થસનો વસ્તી સિદ્ધાંત સમજાવો.	14
4	વય અને લિંગ રચનાનો અર્થ આપી, તેની સામાજિક અસરો સમજાવો.	14
	અથવા	
4	ભારતમાં વસ્તી અભ્યાસ માટેની આવશ્યકતા સમજાવો.	14
5	જવાબ લખો : (કોઈપણ બે)	14
	(1) સ્થળાંતરના પ્રકારો સમજાવો.	
	(2) ઈસ્ટમ વસ્તીનો સિદ્ધાંત સમજાવો.	
	(3) સામાજિક વિકાસ ઉપર થતી વસ્તીની અસરો સમજાવો.	
	(4) વસ્તી સંક્રમણનો સિદ્ધાંત સમજાવો.	

ENGLISH VERSION

Instruction : Give answers of all questions.

1 Give the meaning of migration, explain its causes. **14**

OR

1 Explain the relation between population and society. **14**

2 Give the meaning of birth rate, explain the causes of high birth rate in India. **14**

OR

2 Explain the impacts of social development on population. **14**

3 Give the meaning of death rate, explain the causes of death rate in India. **14**

OR

3 Explain the Malthus's population theory. **14**

4 Give the meaning of age and gender structure, explain its social impacts. **14**

OR

4 Explain the need for population studies in India. **14**

5 Write the answers : (Any **Two**) **14**

(1) Explain the types of migration.

(2) Explain the theory of optimum population.

(3) Explain the impacts of population on social development.

(4) Explain the theory of population transition.
